

به نام دوست

عنوان درس: کارورزی پزشکی اجتماعی و خانواده			
کد درس: ۲۱۰	گروه هدف: دانشجویان پزشکی	مدرس: اساتید گروه پزشکی اجتماعی	
تعداد واحد: ۴	مقطع: بالینی	مدت کارورزی: ۴ هفته	نوع درس: نظری/عملی
محل کارورزی: مراکز بهداشتی درمانی شهری و روستایی و خانه های بهداشت	زمان برگزاری: در هر ماه	تعداد جلسات: ترم:	
سال تحصیلی:	استاد مسئول درس: دکتر میررضایی	آدرس الکترونیکی استاد مسئول درس: mirrezaie@shmu.ac.ir	
لینک شرکت در جلسات مجازی: https://www.skyroom.online/ch/shmu/health-internship-medicine			

مقدمه:

در این چرخش آموزشی کارورز باید از طریق حضور در عرصه های پیشنهادی و انجام تکالیف فردی و گروهی به اهداف مشخص شده دست یابد. برای تامین دانش نظری کلاسهای آموزش نظری مورد نیاز در قالب کارگاههای توجیهی توسط گروه پزشکی اجتماعی برگزار می شود. عرصه های آموزشی: مراکز خدمات جامع سلامت شهری یا شهری و روستایی و خانه های بهداشت

هدف کلی:

- در پایان این چرخش آموزشی در راستای تحقق توانمندیهای مورد انتظار از دانش آموختگان پزشکی عمومی کارورز باید بتواند
- با مراجعان، بیماران، کارکنان و سایر اعضای تیم سلامت به نحو شایسته ارتباط برقرار کند و ویژگی های رفتار حرفه ای مناسب را در تعاملات خود به نحو مطلوب نشان دهد
  - ارزیابی مدیریت و کاهش عوامل خطر را به درستی و با موفقیت برای مراجعین انجام دهد
  - برنامه های سلامت کشوری را به درستی اجرا و حسب مورد نقد نماید
  - مهم ترین عوامل خطر و مشکلات سلامت جمعیت یا منطقه تحت پوشش در فیلدهای آموزشی را بررسی و اولویت بندی نماید و با توجه به امکانات موجود راهکارهای مناسب و برنامه عملیاتی لازم را با عنایت به همکاری های درون و برون بخشی تدوین و ارائه نماید

- خدمات غربالگری و پیشگیری از بیماری های شایع و اولویت دار را در سطح فرد، خانواده و جامعه نقد کند
- یک طرح در قالب تحلیل، اولویت بندی و حل مشکل را اجرا کند
- شاخص های بهداشتی را بر اساس کار با سیستم الکترونیکی سلامت محاسبه و تحلیل نماید
- راهکارهای ارتقای شاخص های سلامت را با استفاده از راهکارهای پایش و ارزشیابی در منطقه را پیشنهاد نماید
- توانایی اخذ شرح حال جامع، یکپارچه و کامل را در بزرگسالان، کودکان، زنان باردار و سالمندان در مراکز جامع خدمات سلامت داشته باشد
- توانایی معاینه فیزیکی عمومی و جامع بزرگسالان، کودکان (برحسب تقسیم بندی رایج سنی)، زنان باردار و سالمندان با رعایت حریم خصوصی بیمار و آگاهی از حدود شرعی مرتبط در مراکز جامع خدمات سلامت داشته باشد
- اصول و راهکارهای صحیح ارجاع به سطوح بالاتر را به کار بندد
- ارزیابی عوامل اجتماعی موثر بر سلامت را در سطح فرد، خانواده و جامعه انجام دهد
- روش ها و شیوه های جلب حمایت همه جانبه Advocacy را در حل مشکلات بکار ببندد
- روش های تشخیص زودرس و غربالگری بیماری های شایع را در سطح فرد، خانواده و جامعه به کار ببندد
- نسخه های الزم را بر اساس اصول تجویز منطقی داروها بنویسد

شرح دوره:

برنامه ماهانه ی دوره کارورزی بهداشت با جلسات حضوری /مجازی (اسکای روم) در گروه پزشکی اجتماعی آغاز می شود.

جلسات چهار روز به طول می انجامد. محتوای آموزشی جلسات در راستای اهداف تدوین شده برای دوره می باشد. آموزش در هر جلسه از طریق سخنرانی، نمایش اسلاید و بحث و گفتگو در خصوص یاد اوری و تکمیل مباحث مرتبط با اهداف دوره کارورزی شکل می گیرد.

در پایان جلسات، کارورزان برای فعالیت در فیلد گروه بندی می شوند.

هر گروه زمان مشخصی را در یکی از فیلدهای در نظر گرفته شده سپری خواهد کرد.

فیلدها در جهت اهداف آموزشی دوره کارورزی اختصاصی شده اند به طوریکه تمرکز فعالیت در هر فیلد به بخشی از اهداف برمی گردد.

پزشکان و کارشناسان محترم هر فیلد طی جلسات هماهنگی که در محل مرکز بهداشت شهرستان شکل گرفته است برای فعالیت های اختصاصی مرتبط با هر فیلد، مشارکت و همکاری خود را با اعضای هیئت علمی گروه پزشکی اجتماعی اعلام کرده اند.

فعالیت فیلد در چهار مرکز زیر در نظر گرفته شده است؛

مرکز روستایی قلعه نو خرقان

مرکز خدمات جامع شهری -روستایی بسطام

مرکز خدمات جامع شهری -روستایی رودیان یا شهری شهید شریف / رودیان

مرکز شهری امام موسی کاظم ع

مقررات دوره:

زمان حضور در کارگاه / آموزش آنلاین و مراکز از ۸ صبح الی ۱۳ می باشد.

لازم به ذکر است؛ ایاب و ذهاب کاروزان در دوره فعالیت تحت نظارت و توسط واحد نقلیه دانشکده پزشکی صورت می گیرد.

در زمان اپیدمی کرونا ملاحظات جهت حفاظت شخصی کاروزان (تدارک ماسک) / تعدیل تعداد افراد گروه و حضور در فیلد مد نظر می باشد.

تدریس در فیلد توسط مدرسین گروه پزشکی اجتماعی ا و بازدید ز فیلدها برای هر گروه حداقل دو بار در نظر گرفته شده است که در راند اول مطالب مد نظر مرور شده و دانشجو جهت فعالیت مربوطه در فیلد مورد راهنمایی قرار می گیرد، در راند دوم گزارشی تئوری از فعالیت های کاروز گرفته می شود و مشکلات مطرح و و در جهت حل آنها تبادل نظر می شود.

در دوره کاروزی پزشکی اجتماعی هر کاروز مجاز به استفاده از ۲ روز مرخصی میباشد.

علاوه بر اخذ مرخصی کتبی از مدیر گروه، ضروری است زمان مرخصی ۲۴ ساعت قبل از طریق نماینده دوره به اطلاع مسئول کاروزی رسیده شود.

نهایتا ارزیابی کاروزان، به نتایج بازدید و حضور کاروزان در فیلد و همچنین انجام تکالیف در لاگ بوک الکترونیک (سامانه جامع طبیب)

بر می گردد.

اهداف اختصاصی دوره:

هدف اختصاصی اول: نظام سلامت

اهداف آموزشی دانستنی؛

کاروز باید

اهداف نظام سلامت را بداند

تعریفی کامل از سازمان سلامتی ارایه دهد

عملکرد های نظام سلامت را تشریح کند

جایگاه رهبری در نظام سلامت /ویژگیهای متولی در نظام سلامت را متذکر شود

اهداف آموزشی توانستنی؛

✓ کاروز بتواند در جلسات گروهی در مورد ساختار نظام سلامت و رهبری اثر بخش وارد بحث شود.

هدف اختصاصی دوم : برنامه ریزی در نظام سلامت

اهداف آموزشی دانستنی؛

برنامه ریزی را تعریف کند

مفاهیم سازماندهی و هماهنگی را در سازمان تشریح کند

انواع برنامه های سلامتی را بدانند
مراحل شکل گیری یک برنامه سلامتی را تشریح کند
روشهای محاسبه شاخص را بدانند
پایش و ارزشیابی در مورد یک برنامه سلامتی را تبیین کند

اهداف آموزشی توانستنی؛

✓ کارورز باید بتواند در جهت ارتقای یک برنامه سلامتی گام بردارد؛ شاخص ها را محاسبه کند، فرضیه ایجاد کند و به تحلیل برنامه بپردازد.

هدف اختصاصی سوم: برنامه های کشوری

الف: برنامه سلامت کودکان

اهداف آموزشی دانستنی؛

کارورز باید:

اهداف و اجزای برنامه مراقبت ادغام یافته کودک سالم را بدانند

برنامه مراقبت ادغام یافته ناخوشیهای اطفال را در جایگاه یک اپیدمیولوژیک مورد نقد قرار دهد و اجزای آنرا تبیین کند.

اهداف آموزشی توانستنی؛

- ✓ کارورز باید بتواند
- ✓ پایش رشد یک کودک را انجام داده و تفسیر کند
- ✓ معاینه یک شیر خوار زیر دو ماه و همچنین معاینه کودکان را انجام دهد
- ✓ ارزیابی طبقه بندی و ارجاع را در مورد هر کدام از موارد زیر انجام دهد
تکامل کودک، فشارخون، فنیل کتونوری ، هیپو تیروئیدی.
- ✓ کودک بیمار را در سنین زیر دو ماه و دو ماه تا ۵ سال در مورد بیماریهای شایع ارزیابی، طبقه بندی و درمان کند

ب: برنامه سلامت مادران

اهداف آموزشی دانستنی؛

کارورز باید اهداف و اجزای برنامه مادری ایمن را بدانند

اهداف آموزشی توانستنی؛

کارورز باید بتواند

✓ مراقبت‌های قبل از بارداری، حین بارداری (به تفکیک سن بارداری) و پس از زایمان را هدایت کند

ج: بیماری‌های غیر واگیر

اهداف آموزشی دانستنی؛

کارورز باید

اهداف سند ملی کنترل و پیشگیری بیماری‌های غیر واگیر را بداند

استراتژی‌های مطرح در زمینه پیشگیری بیماری‌های غیر واگیر را بداند

برنامه ایران را مطابق بسته مداخلات اساسی بیماری‌های غیر واگیر در PHC تشریح کند

مدیریت بیماری‌های قلبی عروقی را مطابق بسته تکنیکی HEARTS تشریح کند

اهداف آموزشی توانستنی؛

کارورز باید بتواند

- ✓ ارزیابی خطر فردی را برای سکنه‌های قلبی و مغزی در گروه‌های هدف انجام دهد
- ✓ مراقبت ریسک فاکتورهای متابولیک بیماری‌های قلبی عروقی را در خصوص پیشگیری، درمان و ارجاع انجام دهد.
- ✓ مشاوره ریسک فاکتورهای رفتاری را در چارچوب 5A انجام دهد.
- ✓ غربالگری کانسر برست، دهانه رحم و کلون را هدایت کند

هدف اختصاصی چهارم: مولفه‌های اجتماعی سلامت

اهداف آموزشی دانستنی؛

کارورز باید

تعریف مولفه‌های اجتماعی سلامت را بداند و جایگاه آنرا در توزیع سلامت تبیین کند.

در مورد عبارات زیر بحث کند؛

Health inequality

Health inequity

Social gradient

Life course perspective

اهداف آموزشی توانستنی؛

۱	نحوه ی برقراری ارتباط شایسته با بیماران، کارکنان و سایر اعضای تیم سلامت	دانشجو باید: ۱- ویژگی های رفتار حرفه ای مناسب را در تعاملات خود را برشمرد ۲- با مراجعان، بیماران، کارکنان و سایر اعضای تیم سلامت به نحو شایسته ارتباط برقرار کند.	شناختی- رفتاری	سخنرانی بحث گروهی	کلاس تئوری/فضای مجازی و مراکز بهداشتی درمانی/خانه ی بهداشت	اسلاید و محیط آموزش اسکای روم یادگیری مبتنی بر case	دکتر چمن
۲	ارزیابی مدیریت و کاهش عوامل خطر	دانشجو باید: ۱- ارزیابی عوامل خطر را به درستی و با موفقیت برای مراجعین انجام دهد - مدیریت و کاهش عوامل خطر را به درستی و با موفقیت برای مراجعین انجام دهد	شناختی- رفتاری	سخنرانی بحث گروهی	کلاس تئوری/فضای مجازی و مراکز بهداشتی درمانی/خانه ی بهداشت	اسلاید و محیط آموزش اسکای روم یادگیری مبتنی بر بیمار و پروسیجرهای بالینی	دکتر جلالی
۳	برنامه های سلامت کشوری	دانشجو باید: ۱- رئوس برنامه های سلامت کشوری را شرح دهد. - مهم ترین برنامه های سلامت کشوری را به درستی اجرا و حسب مورد نقد نماید	شناختی- رفتاری	سخنرانی بحث گروهی، پرسش و پاسخ و تمرین عملی	کلاس تئوری/فضای مجازی و مراکز بهداشتی درمانی/خانه ی بهداشت	اسلاید و محیط آموزش اسکای روم روش آموزش مبتنی بر تیم	دکتر میررضایی
۴	مهم ترین عوامل خطر و مشکلات سلامت جمعیت یا منطقه تحت پوشش	دانشجو باید: ۱- مهم ترین عوامل خطر و مشکلات سلامت جمعیت یا منطقه تحت پوشش را شناسایی و اولویت بندی نماید. ۲- با توجه به امکانات موجود راهکارهای مناسب و برنامه عملیاتی لازم را با عنایت به همکاری های درون و برون بخشی تدوین و ارائه نماید	شناختی- رفتاری	سخنرانی بحث گروهی، پرسش و پاسخ و تمرین عملی	کلاس تئوری/فضای مجازی	اسلاید و محیط آموزش اسکای روم روش آموزش مبتنی بر تیم	دکتر فردید
۵	خدمات غربالگری و پیشگیری از بیماری های شایع و اولویت دار	دانشجو باید: ۱- خدمات غربالگری و پیشگیری از بیماری های شایع و اولویت دار را در سطح	شناختی- رفتاری	سخنرانی بحث گروهی، پرسش و	کلاس تئوری/فضای مجازی و	اسلاید و محیط آموزش اسکای روم	دکتر جلالی

		فرد، خانواده و جامعه شرح دهد. ۲- خدمات غربالگری و پیشگیری از بیماری های شایع و اولویت دار را در سطح فرد، خانواده و جامعه نقد کند.		پاسخ و تمرین عملی	مراکز بهداشتی درمانی/خانه ی بهداشت	روش آموزش مبتنی بر تیم
۶	طرح پژوهشی	دانشجو باید: ۱- از طریق تحلیل و اولویت بندی مشکلات یک عنوان برای اجرای طرح تحقیقاتی را برای حل مشکل انتخاب کند - عنوان انتخابی را در قالب طرح به منظور حل مشکل را اجرا کند	شناختی- رفتاری	سخنرانی بحث گروهی، پرسش و پاسخ و تمرین عملی	کلاس تئوری/فضای مجازی و مراکز بهداشتی درمانی/خانه ی بهداشت	اسلاید و محیط آموزش اسکای روم یادگیری مبتنی بر case
۷	شاخص های بهداشتی در سیستم الکترونیکی سلامت	دانشجو باید: ۱- شاخص های بهداشتی را بر اساس کار با سیستم الکترونیکی سلامت محاسبه نماید ۲- شاخص های بهداشتی محاسبه شده را تحلیل نماید	شناختی- رفتاری	سخنرانی بحث گروهی، پرسش و پاسخ و تمرین عملی	کلاس تئوری/فضای مجازی و مراکز بهداشتی درمانی/خانه ی بهداشت	اسلاید و محیط آموزش اسکای روم روش آموزش مبتنی بر تیم
۸	راهکارهای ارتقای شاخص های سلامت	دانشجو باید: ۱- راهکارهای ارتقای شاخص های سلامت را با استفاده از راهکارهای پایش و ارزشیابی در منطقه را پیشنهاد نماید	شناختی- رفتاری	سخنرانی بحث گروهی، پرسش و پاسخ و تمرین عملی	کلاس تئوری/فضای مجازی و مراکز بهداشتی درمانی/خانه ی بهداشت	اسلاید و محیط آموزش اسکای روم یادگیری مبتنی بر case و پروسیجرهای بالینی
۹	توانایی اخذ شرح حال جامع، یکپارچه و کامل را در بزرگسالان، کودکان، زنان باردار و	دانشجو باید: ۱- شرح حال جامع، یکپارچه و کامل را در بزرگسالان، کودکان، زنان باردار و سالمندان در مراکز جامع خدمات سلامت را اخذ و گزارش نماید	شناختی- رفتاری	سخنرانی بحث گروهی، پرسش و پاسخ و تمرین عملی	کلاس تئوری/فضای مجازی و مراکز بهداشتی درمانی/خانه ی بهداشت	اسلاید و محیط آموزش اسکای روم یادگیری مبتنی بر case
۱۰	توانایی معاینه فیزیکی عمومی و جامع بزرگسالان، کودکان (برحسب تقسیم بندی	دانشجو باید: معاینه فیزیکی عمومی و جامع بزرگسالان، کودکان (برحسب تقسیم بندی	شناختی- رفتاری	سخنرانی بحث گروهی، پرسش و	کلاس تئوری/فضای مجازی و مراکز	اسلاید و محیط آموزش اسکای روم

	شبهه سازی (Simulation) و یادگیری مبتنی بر case	بهداشتی درمانی/خانه ی بهداشت	پاسخ و تمرین عملی		رایج سنی، زنان باردار و سالمندان با رعایت حریم خصوصی بیمار	رایج سنی، زنان باردار و سالمندان با رعایت حریم خصوصی بیمار
۱۱	دکتر چمن اسلاید و محیط آموزش اسکای روم یادگیری مبتنی بر case	کلاس تئوری/فضای مجازی و مراکز بهداشتی درمانی/خانه ی بهداشت	سخنرانی بحث گروهی، پرسش و پاسخ و تمرین عملی	شناختی- رفتاری	دانشجو باید: اصول و راهکارهای صحیح ارجاع به سطوح بالاتر را به کار بندد	ارجاع به سطوح بالاتر
۱۲	دکتر جلالی اسلاید و محیط آموزش اسکای روم یادگیری مبتنی بر case	کلاس تئوری/فضای مجازی و مراکز بهداشتی درمانی/خانه ی بهداشت	سخنرانی بحث گروهی، پرسش و پاسخ و تمرین عملی	شناختی- رفتاری	دانشجو باید: ارزیابی عوامل اجتماعی موثر بر سلامت را در سطح فرد، خانواده و جامعه انجام دهد	ارزیابی عوامل اجتماعی موثر بر سلامت را در سطح فرد، خانواده و جامعه
۱۳	دکتر خرم روز اسلاید و محیط آموزش اسکای روم یادگیری مبتنی بر case	کلاس تئوری/فضای مجازی و مراکز بهداشتی درمانی/خانه ی بهداشت	سخنرانی بحث گروهی، پرسش و پاسخ و تمرین عملی	شناختی- رفتاری	دانشجو باید: روش ها و شیوه های جلب حمایت همه جانبه Advocacy را در حل یک مشکل پیشنهاد دهد	روش ها و شیوه های جلب حمایت همه جانبه Advocacy
۱۴	دکتر میررضایی اسلاید و محیط آموزش اسکای روم یادگیری مبتنی بر case	کلاس تئوری/فضای مجازی و مراکز بهداشتی درمانی/خانه ی بهداشت	سخنرانی بحث گروهی، پرسش و پاسخ و تمرین عملی	شناختی- رفتاری	دانشجو باید: نسخه های لازم را بر اساس اصول تجویز منطقی داروها بنویسد	نسخه نویسی اساس اصول تجویز منطقی داروها
۱۵	دکتر جلالی اسلاید و محیط آموزش اسکای روم یادگیری مبتنی بر case	کلاس تئوری/فضای مجازی و مراکز بهداشتی درمانی/خانه ی بهداشت	سخنرانی بحث گروهی، پرسش و پاسخ و تمرین عملی	شناختی- رفتاری	دانشجو باید: روش های تشخیص زودرس و غربالگری بیماری های شایع را در سطح فرد، خانواده و جامعه به کار بندد	بکار بردن روش های تشخیص زودرس و غربالگری بیماری های شایع را در سطح فرد، خانواده و جامعه

*در زمان شیوع بیماری کرونا بر اساس دستورالعمل دانشکده پزشکی کلاس های تئوری به صورت مجازی برگزار خواهد شد.

روش ارزشیابی:

الف: (۵۰ درصد نمره کل)

ارزشیابی تکوینی بر اساس حفظ حرمت جلسات درس توسط دانشجو شامل حضور منظم، رفتار و گفتار مناسب و شایسته، شرکت در بحث و گفتگو در جلسات، تلاش جهت درک مطالب از طریق پرسش در کلاس و یا خارج از وقت جلسات و حضور در فیلد خواهد بود.

ب: (۳۰ درصد نمره کل)

تکمیل لاگ بوک که از شروع بخش و تحویل آن در انتهای بخش الزامی است.

ج: (۲۰ درصد نمره کل)

ارایه یک عنوان تحقیقاتی دارای اولویت از مشکلات بررسی شده در حوزه ی انجام کارورزی پزشکی اجتماعی و نگارش و پروپوزال مربوطه و تهیه گزارش نهایی از پژوهش انجام شده تا آخرین روز دوره کارورزی.

منابع:

پارک، درسنامه پزشکی پیشگیری و اجتماعی، جلد ۱، ۲، ۳ و ۴ ، ترجمه دکتر حسن شجاعی، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی گیلان، ۱۳۷۲.

دکتر پیله رودی، سیروس. شبکه بهداشت و درمان شهرستان، انتشارات تحقیق، پائیز ۱۳۷۶

Peat J. Scientific Writing: Easy When You Know How. Blackwellpublishing, 2002

منابع WHO.

مدیریت برنامه های تندرستی؛ دکتر فرید ابوالحسنی